Dinsdag, 20 oktober 2020

P9_TA(2020)0274

Wet inzake digitale diensten en daarmee samenhangende problemen op het vlak van de grondrechten

Resolutie van het Europees Parlement van 20 oktober 2020 over de wet inzake digitale diensten: vragen over de grondrechten (2020/2022(INI))

(2021/C 404/03)

Het Europees Parlement,

— gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), en met name artikel 2 daarvan,

— gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en met name de artikelen 16 en 114 daarvan,

— gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en met name de artikelen 6, 7, 8, 11, 13, 21, 22, 23, 24, 26, 38 en 47 daarvan,

— gezien Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt ("richtlijn elektronische handel") ([1]),

— gezien Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG ("algemene verordening gegevensbescherming") ([2]),

— gezien Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie ("richtlijn privacy en elektronische communicatie") ([3]),

— gezien Richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten ("richtlijn audiovisuele mediadiensten") in het licht van een veranderende marktsituatie ([4]),

— gezien Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG ("richtlijn inzake auteursrechten") ([5]),

— gezien de aanbeveling van de Commissie (EU) 2018/334 van 1 maart 2018 over maatregelen om illegale online-inhoud effectief te bestrijden ([6]),

— gezien de dreigingsevaluatie van Europol van 18 september 2018 inzake door internet gefaciliteerde georganiseerde criminaliteit (Internet Organised Crime Threat Assessment, iOCTA),

— gezien de relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie,

— gezien artikel 54 van zijn Reglement,

— gezien de adviezen van de Commissie interne markt en consumentenbescherming en de Commissie cultuur en onderwijs,

— gezien het verslag van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (A9-0172/2020),

([1]) PB L 178 van 17.7.2000, blz. 1.
([2]) PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1.
([3]) PB L 201 van 31.7.2002, blz. 37.
([4]) PB L 303 van 28.11.2018, blz. 69.
([5]) PB L 130 van 17.5.2019, blz. 92.
([6]) PB L 63 van 6.3.2018, blz. 50.

Dinsdag, 20 oktober 2020

A. overwegende dat grondrechten, zoals de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en van persoonsgegevens, het beginsel van non-discriminatie evenals de vrijheid van meningsuiting en informatie, de kern moeten vormen van een succesvol en duurzaam EU-beleid inzake digitale diensten; overwegende dat deze rechten zowel naar de letter van de wet als in de geest van hun toepassing moeten worden beschouwd;

B. overwegende dat digitale diensten en de rol van aanbieders van digitale diensten sinds de vaststelling van de richtlijn elektronische handel — 20 jaar geleden — enorm zijn veranderd;

C. overwegende dat het vertrouwen van gebruikers alleen kan worden gewonnen met digitale diensten die hun grondrechten eerbiedigen, waarmee zowel de acceptatie van diensten als een concurrentievoordeel en stabiele zakelijke modellen voor bedrijven kunnen worden gegarandeerd;

D. overwegende dat de op alle aanbieders van digitale diensten op het grondgebied van de EU toepasselijke regels inzake gegevensbescherming onlangs voor de hele EU geactualiseerd en geharmoniseerd zijn middels de algemene verordening gegevensbescherming; overwegende dat privacyregels voor elektronische communicaties, die een subset van digitale diensten vormen, onderdeel uitmaken van de richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie, en op dit moment worden herzien;

E. overwegende dat de hoeveelheid van allerlei soorten door gebruikers gegenereerde inhoud die via onlineplatforms wordt gedeeld, en van de diensten die deze platforms aanbieden, exponentieel en ongekend snel is toegenomen, en dat dit mogelijk is gemaakt door geavanceerde technologieën; overwegende dat dit ook geldt voor illegale inhoud, zoals beelden van seksueel misbruik van kinderen online en inhoud weliswaar die legaal is maar toch schadelijk kan zijn voor de samenleving en de democratie, zoals desinformatie over COVID-19-remedies;

F. overwegende dat haatzaaiende uitlatingen en desinformatie online de afgelopen jaren steeds meer wijdverbreid zijn geworden gezien het feit dat personen en disruptieve actoren onlineplatforms gebruiken om polarisatie aan te wakkeren, die vervolgens voor politieke doeleinden wordt gebruikt; overwegende dat vrouwen, mensen van kleur, mensen die tot een etnische of taalkundige minderheid behoren (of waarvan gedacht wordt dat ze tot een dergelijke minderheid behoren), en LGBTIQ-personen vaak het slachtoffer worden van discriminerende haatzaaiende uitlatingen, pesterijen en bedreigingen online, en online tot zondebok worden gemaakt;

G. overwegende dat deze ontwikkeling geholpen is door onlineplatforms waarvan het bedrijfsmodel stoelt op het verzamelen en analyseren van gebruikersgegevens met het oog op het genereren van meer bewegingen en "clicks", en, dus, meer profileringdata en meer winst; overwegende dat dit resulteert in een enorme toename van sensatie-inhoud; overwegende dat haatzaaiende uitlatingen en desinformatie schadelijk zijn voor het algemeen belang, aangezien ze een respectvol en eerlijk publiek debat verhinderen en een bedreiging vormen voor de openbare veiligheid, omdat ze kunnen aanzetten tot geweld in de fysieke wereld; overwegende dat het bestrijden van dergelijke inhoud essentieel is met het oog op het waarborgen van de eerbiediging van de grondrechten en het verdedigen van de rechtsstaat en de democratie in de EU;

H. overwegende dat sociale media en andere platforms voor de distributie van inhoud gebruikmaken van profilerings-technieken om hun inhoud en advertenties te richten en te verspreiden; overwegende dat de aan de digitale activiteiten van individuen gekoppelde gegevens zó kunnen worden verzameld dat met een hoge mate van nauwkeurigheid toegang wordt verkregen tot zeer intieme persoonlijke informatie, met name wanneer die gegevens met andere datasets worden samengevoegd; overwegende dat de schandalen rondom Cambridge Analytica en Facebook de risico's van schimmige dataverwerkingsprocessen van onlineplatforms hebben blootgelegd door te laten zien dat bepaalde kiezers heel specifiek met politieke reclameboodschappen — en soms zelfs met gerichte desinformatie — zijn bestookt;

I. overwegende dat de geautomatiseerde algoritmen die bepalen hoe inhoud van derde partijen, waaronder tijdens politieke en verkiezingscampagnes, op onlineplatforms moet worden behandeld, geprioriteerd, gedistribueerd en verwijderd vaak discriminerende praktijken in de samenleving reproduceren en daarmee leiden tot een groot risico op discriminatie van personen die hier reeds mee te maken hebben; overwegende dat het wijdverbreide gebruik van algoritmen voor het verwijderen en filteren van inhoud ook aanleiding geeft tot bezorgdheid over de rechtsstaat en vragen doet rijzen met betrekking tot legaliteit, legitimiteit en evenredigheid;

J. overwegende dat een klein aantal, in meerderheid niet-Europese, aanbieders van diensten een aanzienlijke marktpositie heeft en invloed uitoefent op de rechten en vrijheden van individuen, alsook op onze samenlevingen en democratieën, en daarmee grote invloed heeft op de wijze waarop informatie, diensten en goederen worden gepresenteerd, hetgeen

significante gevolgen heeft voor de werking van de lidstaten en voor hun burgers; overwegende dat de beslissingen van deze platforms verreikende gevolgen kunnen hebben voor de vrijheid van meningsuiting en informatie, en voor de mediavrijheid en -pluraliteit;

K. overwegende dat het beleid voor het aanpakken van illegale inhoud online in de EU tot nu toe voornamelijk gericht was op vrijwillige samenwerking en door rechtbanken bevolen verwijderingen, maar dat steeds meer lidstaten hiervoor inmiddels niet onderling afgestemde aanvullende nationale wetgeving vaststellen; overwegende dat bepalingen inzake het aanpakken van bepaalde vormen van illegale inhoud in recente sectorale wetgeving op het niveau van de EU zijn opgenomen;

L. overwegende dat een uitsluitend op zelfregulering stoelende benadering van platforms voor onvoldoende transparantie, verantwoordingsplicht en toezicht zorgt; overwegende dat een dergelijke benadering noch goede informatie oplevert voor overheden, het maatschappelijk middenveld en gebruikers over hoe platforms illegale inhoud en activiteiten, en inhoud die niet strookt met hun voorwaarden, aanpakken, noch duidelijk maakt hoe zij inhoud in het algemeen beheren;

M. overwegende dat een dergelijke benadering mogelijkerwijs niet zorgt voor eerbiediging van de grondrechten en tot een situatie leidt waarin justitiële bevoegdheden gedeeltelijk naar particuliere partijen worden overgeheveld, hetgeen het risico inhoudt van aantasting van het recht van vrije meningsuiting;

N. overwegende dat het gereglementeerde toezicht in de EU sectorspecifiek is; overwegende dat verdere en uitgebreidere coördinatie tussen de verschillende toezichthoudende autoriteiten in de EU gunstig zou zijn;

O. overwegende dat het ontbreken van robuuste, vergelijkbare publieke gegevens over de prevalentie van illegale en schadelijke inhoud online, alsook over waarschuwingen en door rechtbanken bevolen en in het kader van zelfregulering doorgevoerde verwijderingen daarvan, en over de follow-up door de bevoegde autoriteiten, zowel in de particuliere als de publieke sector tot een tekort aan transparantie en verantwoordingsplicht leidt; overwegende dat er onvoldoende informatie is over de door platforms en websites gebruikte algoritmen, alsook over de manier waarop platforms omgaan met de abusievelijke verwijdering van inhoud;

P. overwegende dat seksueel misbruik van kinderen online één van de vormen van illegale inhoud is die mogelijk worden gemaakt door technologische ontwikkelingen; overwegende dat de enorme hoeveelheid materiaal met seksueel misbruik van kinderen op het internet een grote uitdaging vormt voor het opsporen, onderzoeken en — vooral — het identificeren van de slachtoffers; overwegende dat volgens Europol het aantal meldingen van seksueel misbruik van kinderen online aan NCMEC (in de VS) het afgelopen jaar met 106 % is gestegen;

Q. overwegende dat in de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie staat dat inhoud moet worden verwijderd op basis van een uitspraak van een rechtbank in een lidstaat; overwegende dat hostdienstaanbieders geautomatiseerde zoekinstrumenten en -technologieën mogen gebruiken voor het opsporen en verwijderen van inhoud die gelijkwaardig is aan inhoud die in een eerder stadium illegaal is verklaard, maar niet moeten worden verplicht in het algemeen toezicht uit te oefenen op de informatie die zij opslaan, of actief te zoeken naar feiten of omstandigheden die op onwettige activiteiten duiden, als bepaald in artikel 15, lid 1, van Richtlijn 2000/31/EG;

R. overwegende dat een betrouwbare elektronische identificatie elementair is om veilige toegang tot digitale diensten te waarborgen en elektronische transacties veiliger uit te voeren; overwegende dat op dit moment slechts 15 lidstaten de Commissie in kennis hebben gesteld van hun regeling voor elektronische identificatie voor grensoverschrijdende herkenning in het kader van Verordening (EU) nr. 910/2014 ([7]) ("eIDAS-verordening");

S. overwegende dat het internet en internetplatforms nog steeds een belangrijke locatie zijn voor activiteiten van terroristische groeperingen en worden gebruikt als instrument voor het verspreiden van propaganda, aanwerving en de bevordering van hun activiteiten;

([7]) Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG (PB L 257 van 28.8.2014, blz. 73).

Dinsdag, 20 oktober 2020

1. gelooft dat een goed functionerende digitale interne markt grote maatschappelijke en economische voordelen heeft voor de EU en haar lidstaten; is ingenomen met deze voordelen, in het bijzonder met de betere toegang tot informatie en de versterking van de vrijheid van meningsuiting; benadrukt de belangrijke plicht van het zorgen voor een billijk digitaal ecosysteem waarin de grondrechten als bedoeld in de Verdragen en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in het bijzonder de vrijheid van meningsuiting en informatie, non-discriminatie, mediavrijheid en -pluralisme, privacy en gegevensbescherming, worden gerespecteerd en de veiligheid van de gebruiker van het internet wordt gewaarborgd; benadrukt dat de wet- en regelgeving voor de digitale interne markt die gericht is op het garanderen van de inachtneming van deze plicht uitsluitend beperkt moet zijn tot hetgeen noodzakelijk is; herinnert eraan dat mechanismen voor inhoudsverwijdering die niet ingebed zijn in de waarborgen van een eerlijk proces in strijd zijn met artikel 10 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens;

2. verzoekt de Commissie met klem een op maat gesneden regelgevingsbenadering te ontwikkelen voor het aanpakken van de verschillen die nog bestaan tussen de online- en de offlinewereld, en van de uitdagingen die te maken hebben met de enorme verscheidenheid aan actoren en diensten online; acht het in dit verband essentieel dat illegale inhoud in de regelgeving anders wordt aangepakt dan legale inhoud. benadrukt dat illegale inhoud online en strafbare feiten in de cyberomgeving net zo krachtdadig, en op basis van dezelfde juridische beginselen, moeten worden aangepakt als illegale inhoud en crimineel gedrag offline, en met dezelfde garanties voor burgers; herinnert eraan dat de richtlijn inzake elektronische handel het juridische kader is voor online diensten in de interne markt, waarin het beheer van inhoud wordt gereguleerd;

3. geeft aan dat illegale inhoud snel en stelselmatig moet worden verwijderd, teneinde misdaad en schendingen van grondrechten aan te pakken; is van oordeel dat vrijwillige gedragscodes het probleem slechts ten dele oplossen;

4. verzoekt digitaledienstverleners online-inhoud op een zorgvuldige, evenredige en niet-discriminerende manier, en te allen tijde met inachtneming van de grondrechten van de gebruikers, te verwijderen, en rekening te houden met het fundamentele belang van de vrijheid van meningsuiting en informatie in een open en democratische samenleving, teneinde de verwijdering van niet-illegale inhoud te voorkomen; vraagt de aanbieders van digitale diensten die op eigen initiatief bepaalde legale inhoud van hun gebruikers willen beperken, de mogelijkheid te onderzoeken om die inhoud een bepaald label te geven in plaats van te verwijderen, en de gebruikers op die manier de kans te geven om zich op eigen verantwoordelijkheid al dan niet toegang tot die inhoud te verschaffen;

5. is van oordeel dat alle maatregelen voor het op basis van een gerechtelijke uitspraak verwijderen van inhoud in de wet inzake digitale diensten uitsluitend betrekking moeten hebben op illegale inhoud, zoals gedefinieerd in het recht van de EU en de lidstaten, en dat de wetgeving geen ongedefinieerde concepten en termen moet bevatten aangezien dit tot rechtsonzekerheid voor onlineplatforms zou leiden en een gevaar zou inhouden voor de grondrechten en de vrijheid van meningsuiting;

6. erkent overigens dat het huidige digitale ecosysteem ook aanzet tot problematisch gedrag, zoals micro-targeting op basis van kenmerken die lichamelijke of geestelijke kwetsbaarheden blootleggen, het verspreiden van haatzaaiende uitlatingen, racistische inhoud en desinformatie, nieuwe verschijnselen zoals het georganiseerde misbruik van meerdere platforms, en het aanmaken van accounts of de manipulatie van online-inhoud door algoritmen; merkt bezorgd op dat sommige bedrijfsmodellen stoelen op het tonen van sensationele of polariserende inhoud aan gebruikers om hun schermtijd, en — daarmee — de winst van de onlineplatforms, te vergroten; onderstreept de negatieve effecten van dergelijke bedrijfsmodellen voor de grondrechten van individuen en de samenleving als zodanig; dringt aan op duidelijkheid over de monetisatiestrategieën van onlineplatforms;

7. benadrukt dan ook dat de verspreiding van dergelijke schadelijke inhoud een halt moet worden toegeroepen; is de vaste overtuiging toegedaan dat vaardigheden op het gebied van mediageletterdheid, controle door de gebruiker over de inhoud die hem wordt aangeboden en publieke toegang tot kwalitatief hoogwaardige inhoud en onderwijs in dit verband van essentieel belang zijn; is derhalve ingenomen met het initiatief van de Commissie om een waarnemingscentrum voor de Europese digitale markt op te richten om onafhankelijke "factchecking"-diensten te ondersteunen, de kennis onder het algemene publiek over desinformatie online te vergroten, en de overheidsinstanties te ondersteunen die toezicht houden op digitale media;

8. verzoekt de Commissie en de lidstaten ondersteuning te geven aan onafhankelijke en publieke media, alsook aan onderwijsinitiatieven inzake mediageletterdheid en gerichte bewustmakingscampagnes in het maatschappelijk middenveld; wijst erop dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan schadelijke inhoud in het kader van het gebruik van het internet door minderjarigen, met name met betrekking tot hun blootstelling aan cyberpesten, seksuele intimidatie, pornografie, geweld en zelfbeschadiging;

9. merkt op dat, aangezien de onlineactiviteiten van een persoon diepe inzichten kunnen verschaffen in diens persoonlijkheid en het mogelijk maken hem of haar te manipuleren, de algemene en niet-selectieve verzameling van persoonsgegevens betreffende elk gebruik van een digitale dienst onevenredig inbreuk maakt op het recht op privacy en de bescherming van persoonsgegevens; wijst in het bijzonder op de potentiële negatieve gevolgen van micro-targeting van reclameboodschappen, van op het gedrag gerichte reclame en van het beoordelen van individuen, met name minderjarigen en kwetsbare groepen, door zich te mengen in het privéleven van individuen, hetgeen vragen doet rijzen over het verzamelen en het gebruik van de gegevens die gebruikt worden voor het personaliseren van reclame, het aanbieden van producten of diensten, of het vaststellen van prijzen; bevestigt dat het recht van gebruikers om bij het gebruik van digitale diensten niet aan pervasieve tracking te worden blootgesteld in de algemene verordening gegevensbescherming opgenomen is en in de hele EU naar behoren moet worden gehandhaafd; merkt op dat de Commissie in haar voorstel voor een nieuwe verordening betreffende de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van de persoonsgegevens in elektronische communicatie (2017/0003 (COD)) voorgesteld heeft om gericht beheer van inhoud te koppelen aan een opt-in;

10. is van mening dat misleidende of obscure politieke reclameboodschappen een bijzondere categorie van onlinegevaar vormen omdat ze van invloed zijn op de kernmechanismen die de werking van onze democratische samenleving mogelijk maken, met name wanneer dergelijke inhoud wordt gesponsord door derde partijen, met inbegrip van buitenlandse actoren; onderstreept dat wanneer profilering op grote schaal wordt toegepast voor politieke micro-targeting om het stemgedrag te manipuleren, dit de fundamenten van de democratie ernstig kan ondermijnen; verzoekt de aanbieders van digitale diensten dan ook de noodzakelijke maatregelen te nemen om door sociale bots geüploade inhoud te identificeren en te labellen, en verwacht van de Commissie dat zij richtsnoeren formuleert voor het gebruik van dergelijke persuasieve digitale technologieën in verkiezingscampagnes en politieke reclameboodschappen; roept in dit opzicht op tot de vaststelling van strikte transparantievereisten voor de vertoning van betaalde politieke reclameboodschappen;

11. geeft aan dat illegale inhoud snel en stelselmatig moet worden verwijderd om iets te doen aan inbreuken, in het bijzonder inbreuken in verband met kinderen en met terroristische inhoud, en aan schendingen van de grondrechten, mét de nodige waarborgen, onder meer met betrekking tot de transparantie van het proces, het recht op beroep, en de toegang tot doeltreffende rechtsmiddelen; is van oordeel dat vrijwillige gedragscodes en standaard contractvoorwaarden niet voldoende worden gehandhaafd, en dat aangetoond is dat ze slechts ten dele iets aan het probleem doen; benadrukt dat de verantwoordelijkheid voor het handhaven van de wet, het beslissen over de wettigheid van onlineactiviteiten, en het aan de aanbieders van hostingdiensten opleggen van de verplichting om illegale inhoud zo snel mogelijk te verwijderen of ontoegankelijk te maken, uiteindelijk bij onafhankelijke bevoegde autoriteiten ligt;

12. onderkent dat het illegale karakter van bepaalde soorten inhoud soms eenvoudig vast te stellen is, maar dat dit voor andere soorten inhoud niet altijd zo zwart-wit is, aangezien hiervoor contextualisering nodig is; waarschuwt dat de huidige geautomatiseerde instrumenten niet in staat zijn tot kritische analyses en tot het adequaat doorgronden van het belang van context voor specifieke inhoudselementen, hetgeen tot onnodige verwijderingen zou kunnen leiden en de vrijheid van meningsuiting en de toegang tot pluriforme informatie, waaronder over politieke opvattingen, zou kunnen aantasten, resulterend in censuur; benadrukt dat menselijke toetsing van geautomatiseerde meldingen door de aanbieders van diensten of hun aannemers dit probleem niet helemaal oplost, met name niet in het geval van outsourcing naar particulier personeel dat onvoldoende onafhankelijk en gekwalificeerd is, en waarop onvoldoende controle wordt uitgeoefend;

13. vindt het zorgwekkend dat illegale online-inhoud op zeer korte termijn gemakkelijk kan worden verveelvoudigd en dat de negatieve effecten ervan zich vervolgens als een lopend vuurtje kunnen verspreiden; is desalniettemin van mening dat de wet inzake digitale diensten de aanbieders van hostingdiensten of andere technische tussenpersonen niet moet verplichten geautomatiseerde instrumenten voor de moderatie van inhoud te gebruiken;

14. geeft aan dat illegale inhoud online niet alleen (door onlineplatforms) moet worden verwijderd, maar ook door politie en justitie moet worden vervolgd als er sprake is van strafbare feiten; verzoekt de Commissie te overwegen onlineplatforms ertoe te verplichten ernstige strafbare feiten te melden aan de bevoegde autoriteiten zodra zij daarvan op de hoogte raken; is in dit verband van mening dat een groot probleem in een aantal lidstaten niet het feit is dat er alleen onopgeloste zaken zijn, maar dat er ook zaken helemaal niet op de radar verschijnen; dringt erop aan de belemmeringen voor het bij de bevoegde autoriteiten indienen van klachten te elimineren; vindt, gezien de internationale aard van het internet en de snelle verspreiding van illegale inhoud online, dat de samenwerking tussen de aanbieders van diensten en de nationale bevoegde autoriteiten, alsook de grensoverschrijdende samenwerking tussen nationale bevoegde autoriteiten, moeten worden verbeterd en moet stoelen op de beginselen van noodzakelijkheid en proportionaliteit; benadrukt in dit opzicht dat de rechtsorde van de EU en de vastgestelde beginselen van grensoverschrijdende samenwerking en wederzijds

vertrouwen moeten worden geëerbiedigd; verzoekt de lidstaten hun wetshandhavings- en gerechtelijke autoriteiten van de noodzakelijke expertise, middelen en instrumenten te voorzien om hen in staat te stellen daadwerkelijk en doeltreffend iets te doen aan het toenemende aantal gevallen van illegale inhoud online en van geschilbeslechting in verband met het van het net verwijderen van inhoud, en voor betere toegang tot rechtbanken te zorgen in verband met digitale diensten;

15. onderstreept dat het voorkomt dat een specifiek inhoudselement in de ene lidstaat illegaal wordt beschouwd, maar in een andere lidstaat onder het recht van vrije meningsuiting valt; wijst erop dat, teneinde de vrijheid van meningsuiting te beschermen, tegenstrijdige wetgeving te voorkomen, ongerechtvaardigde en ondoeltreffende geoblocking te verhinderen, en tot een geharmoniseerde digitale eengemaakte markt te komen, de aanbieders van hostingdiensten er niet toe moeten worden verplicht om de toegang tot informatie die in de lidstaat waar zij gevestigd zijn, of waar hun wettelijke vertegenwoordiger woont of gevestigd is, legaal is, te verwijderen of ontoegankelijk te maken; wijst erop dat de nationale autoriteiten alleen handhavend kunnen optreden in het geval van opdrachten tot het verwijderen van inhoud door onafhankelijke bevoegde autoriteiten aan het adres van de aanbieders van diensten die op hun grondgebied gevestigd zijn; is van oordeel dat de mechanismen voor samenwerking tussen de lidstaten, met ondersteuning van de Commissie en de relevante agentschappen van de Unie, moeten worden verbeterd; roept op tot een gestructureerde dialoog tussen de lidstaten om het risico van specifieke soorten inhoud te beoordelen en de potentiële verschillen bij de beoordeling van die risico's tussen lidstaten in kaart te brengen;

16. onderstreept dat illegale inhoud moet worden verwijderd waar het wordt gehost en dat van tussenpersonen die uitsluitend als doorgeefluik fungeren, niet mag worden geëist dat zij de toegang tot de inhoud blokkeren;

17. vindt het de hoogste tijd dat het bestaande wettelijk kader van de EU betreffende digitale diensten wordt opgewaardeerd, teneinde tegemoet te komen aan de uitdagingen van de fragmentatie tussen de lidstaten en van nieuwe technologieën, zoals de prevalentie van profiling en besluitvorming met gebruikmaking van algoritmen op alle gebieden van het leven, en om, gezien de snelle technologische ontwikkelingen, op een toekomstbestendige manier voor rechtszekerheid en eerbiediging van de grondrechten, met name de vrijheid van meningsuiting en het recht op privacy, te zorgen;

18. is ingenomen met de toezegging van de Commissie om een geharmoniseerde aanpak in te voeren voor de verplichtingen voor de aanbieders van digitale diensten, inclusief onlinetussenpersonen, teneinde versnippering van de interne markt en een incoherente toepassing van de regelgeving te voorkomen; verzoekt de Commissie de efficiëntste oplossingen voor te stellen voor de interne markt als geheel, en tegelijkertijd te proberen nieuwe, onnodige administratieve lasten te vermijden en ervoor te zorgen dat de digitale eengemaakte markt open, eerlijk, veilig en concurrerend blijft voor alle deelnemers; beklemtoont dat de aansprakelijkheidsregeling voor de aanbieders van digitale diensten evenredig moet zijn, kleine en middelgrote ondernemingen niet mag benadelen, en de innovatie en de toegang tot informatie niet onredelijk mag beperken;

19. vindt dat de herziening moet stoelen op het stevige fundament van en gepaard moet gaan met volledige eerbiediging van de bestaande EU-wetgeving, in het bijzonder de algemene verordening gegevensbescherming en de richtlijn privacy en elektronische communicatie, die momenteel wordt herzien, en dat hierbij voorrang moet worden gegeven aan andere sectorspecifieke instrumenten zoals de richtlijn audiovisuele mediadiensten; onderstreept dat de modernisering van de regels voor elektronische handel van invloed kan zijn op de grondrechten; dringt er derhalve bij de Commissie op aan buitengewoon voorzichtig te werk te gaan en ook internationale mensenrechtennormen in haar herziening op te nemen;

20. benadrukt dat het praktisch vermogen van afzonderlijke gebruikers om de complexiteit te begrijpen van de gegevensecosystemen en om deze te gebruiken, buitengewoon beperkt is, en dat hetzelfde geldt voor hun vermogen om te bepalen of zij op dezelfde voorwaarden als andere gebruikers toegang krijgen tot de informatie die zij ontvangen en de diensten die zij gebruiken; verzoekt de Commissie derhalve transparantie en non-discriminatie centraal te stellen in de wet inzake digitale diensten;

21. dringt erop aan dat met de wet inzake digitale diensten een hoog niveau van transparantie moet worden gegarandeerd met betrekking tot de werking van onlinediensten en een digitale omgeving zonder discriminatie; benadrukt dat, naast het bestaande robuuste regelgevingskader ter bescherming van privacy en persoonsgegevens, voor onlineplatforms de verplichting moet gelden om algoritmen op legitieme wijze te gebruiken; verzoekt de Commissie dan ook een regime te ontwikkelen op basis van de richtlijn elektronische handel dat een duidelijk kader behelst voor de verantwoordelijkheid van dienstenaanbieders om iets te doen aan de risico's waar hun gebruikers mee worden geconfronteerd en om hun rechten te beschermen, en te voorzien in verplichtingen inzake transparantie en uitlegbaarheid van algoritmen, in sancties om de bedoelde verplichtingen af te dwingen, alsook in de mogelijkheid van menselijk ingrijpen en andere maatregelen, zoals jaarlijkse onafhankelijke controles en specifieke stresstests voor het ondersteunen en afdwingen van naleving;

22. beklemtoont dat sommige aanbieders van digitale diensten gebruikers ondubbelzinnig moeten kunnen identificeren, op equivalente wijze met offline-aanbieders van diensten; stelt vast dat onlineplatforms op het moment van aanmelding voor een dienst onnodige persoonsgegevens verzamelen, zoals gsm-nummers, en dat dit vaak toe te schrijven is aan het gebruik van zogenaamde eenmalige aanmeldingsmogelijkheden; onderstreept dat de algemene verordening gegevensbescherming het beginsel van gegevensminimalisering duidelijk beschrijft en de verzamelde gegevens beperkt tot de gegevens die strikt noodzakelijk zijn voor het beoogde doel; beveelt aan van de onlineplatforms die een dienst voor eenmalige aanmelding ondersteunen en een dominant marktaandeel hebben, te eisen dat zij ook ten minste één open identiteitssysteem ondersteunen dat stoelt op een niet-gepatenteerd, gedecentraliseerd en interoperabel kader;

23. onderstreept dat wanneer een bepaald soort officiële identificatie offline nodig is, een gelijkwaardig beveiligd elektronisch onlinesysteem voor elektronische identificatie moet worden opgezet; is van oordeel dat de vaststelling van iemands identiteit online kan worden verbeterd door handhaving, overal in de Europese Unie, van de grensoverschrijdende interoperabiliteit van elektronische identificaties uit hoofde van de eIDAS-verordening; verzoekt de Commissie na te denken over het ontwikkelen van één enkel Europees aanmeldingssysteem bij wijze van alternatief voor particuliere aanmeldingssystemen, en de aanbieders van digitale diensten te verplichten altijd ook, als standaardinstelling, de mogelijkheid van handmatige aanmelding te bieden; onderstreept dat deze dienst moet worden ontwikkeld om ervoor te zorgen dat het verzamelen van identificeerbare login-gegevens door de aanbieder van de aanmeldingsdienst technisch onmogelijk is en dat de verzamelde gegevens tot een absoluut minimum worden beperkt; beveelt de Commissie derhalve aan ook na te denken over het opzetten van een controlesysteem voor gebruikers van digitale diensten om de bescherming van persoonsgegevens en de leeftijdscontrole, met name voor minderjarigen, te waarborgen, en te bepalen dat dit niet mag worden gebruikt voor commerciële doeleinden en/of om gebruikers door websites heen te volgen; beklemtoont dat deze aanmeldings- en controlesystemen alleen moeten worden gebruikt ten aanzien van digitale diensten die persoonlijke identificatie, authenticatie en leeftijdsverificatie behoeven; herinnert eraan dat de lidstaten en de instellingen van de Unie moeten waarborgen dat elektronische communicaties veilig en transparant zijn, dat alleen die gegevens worden verwerkt die nodig zijn voor het identificeren van de gebruiker, dat die gegevens alleen voor legitieme doeleinden worden gebruikt en niet met een commercieel oogmerk, en dat ze niet worden gebruikt om de algemene toegang tot het internet te beperken of gebruikers door websites heen te volgen;

24. beschouwt een volledige harmonisatie en verduidelijking van de regels inzake aansprakelijkheid op EU-niveau een "must" voor het waarborgen van de eerbiediging van de grondrechten en de vrijheden van gebruikers in de hele EU; is van mening dat in dergelijke regels de uitzonderingen op de aansprakelijkheid moeten worden gehandhaafd voor tussenpersonen die niet op de hoogte zijn van de illegale activiteit of informatie op hun platforms; vindt het zorgwekkend dat de recente nationale wetten voor het aanpakken van haatzaaiende uitlatingen en desinformatie in een grotere versnippering van de regels en een verlaging van het beschermingsniveau van de grondrechten in de EU hebben geresulteerd;

25. dringt in dit verband aan op wetgevingsvoorstellen die de digitale interne markt open en concurrerend houden, in concreto door voor de aanbieders van digitale diensten geharmoniseerde vereisten vast te stellen die verlangen dat zij doeltreffende, samenhangende, transparante en billijke procedures hanteren en procedurele waarborgen inbouwen voor het aanpakken van illegale inhoud, overeenkomstig de Europese wetgeving en de nationale wetgevingen, waaronder via een geharmoniseerde procedure voor "melding en actie";

26. acht het in dit verband cruciaal dat de onlineplatforms zekerheid wordt geboden in de vorm van duidelijke regels, vereisten en waarborgen wat de aansprakelijkheid voor de inhoud van derden betreft; stelt voor een gemeenschappelijk regelgevingskader te ontwikkelen om illegale inhoud doeltreffend op te sporen en te verwijderen;

27. geeft aan dat de regels inzake mechanismen voor "melding en actie" aangevuld moeten worden met vereisten voor platforms om specifieke maatregelen te treffen die evenredig zijn met hun reikwijdte, alsook met hun technische en operationele capaciteiten, teneinde daadwerkelijk iets te doen aan illegale inhoud in de diensten die zij aanbieden; erkent daarom dat digitaledienstverleners, voor zover technologisch haalbaar, op basis van voldoende gemotiveerde bevelen van onafhankelijke bevoegde overheidsinstanties en met volledige inachtneming van de specifieke context van de inhoud, verplicht zouden kunnen worden periodiek onderzoek te verrichten naar bepaalde inhoud die een rechter reeds onrechtmatig heeft verklaard, op voorwaarde dat het toezicht op en het onderzoek van de informatie waarop een dergelijk bevel betrekking heeft, beperkt is tot informatie waarmee een boodschap wordt overgebracht waarvan de inhoud in wezen ongewijzigd blijft ten opzichte van de onwettig verklaarde inhoud, en die de specifiek in dat bevel genoemde gegevens bevat, die, in overeenstemming met het arrest van het Hof van Justitie van 3 oktober 2019 in zaak C-18/18 ([8]), identiek zijn of niet van dien aard dat de betrokken hostingprovider verplicht is die inhoud autonoom te beoordelen;

([8]) Arrest van het Hof van Justitie van 3 oktober 2019, Eva Glawischnig-Piesczek/Facebook Ireland Limited, C-18/18, ECLI:EU:C:2019:821.

28. is van oordeel dat de keuze van de concreet te nemen maatregelen aan de platforms moet worden overgelaten; steunt een evenwichtige benadering op basis van een dialoog met de betrokken partijen en een beoordeling van de risico's waar de platforms tegenaan lopen, alsook een duidelijke verantwoordelijkheidsketen, teneinde onnodige regelgevingsdruk voor de platforms en onnodige en disproportionele inperkingen van grondrechten, in het bijzonder van de vrijheid van meningsuiting, het recht op toegang tot informatie (waaronder politieke ideeën), en het recht op privacy, te voorkomen; benadrukt dat bepaalde verplichtingen nader kunnen worden gespecificeerd in sectorale wetgeving; beklemtoont dat de maatregelen die met het oog hierop zullen worden ingevoerd noch de jure, noch de facto een algemene vereiste inzake monitoring mogen inhouden;

29. beklemtoont het belang van passende waarborgen en verplichtingen inzake een eerlijke procesgang, met inbegrip van een vereiste met betrekking tot menselijk toezicht en verificatie, bovenop procedures die in een kennisgeving van verweer voorzien om eigenaars van inhoud en personen die inhoud uploaden in staat te stellen hun rechten adequaat en ten gepaste tijde te verdedigen, en te garanderen dat verwijderings- en/of blokkeringsbesluiten wettig, accuraat en gegrond zijn, gebruikers beschermen en de grondrechten niet schenden; benadrukt dat sancties moeten worden opgelegd aan personen die stelselmatig en herhaaldelijk onterechte of oneigenlijke meldingen indienen; merkt op dat, naast procedures die in een kennisgeving van verweer voorzien en regelingen voor buitengerechtelijke geschilbeslechting door platforms in overeenstemming met het interne klachtenmechanisme, ook de mogelijkheid van toegang tot de rechtbank moet blijven bestaan als invulling van het recht op verhaal;

30. steunt de instandhouding van het huidige kader inzake het regime van beperkte aansprakelijkheid voor inhoud en het oorsprongslandbeginsel, maar beschouwt betere coördinatie tussen de nationale bevoegde autoriteiten bij verwijderingsverzoeken een conditio sine qua non; benadrukt dat illegale inhoud moet worden verwijderd waar deze wordt gehost; beklemtoont dat de desbetreffende verzoeken gekoppeld moeten zijn aan juridische waarborgen, teneinde misbruik te vermijden en volledige eerbiediging van de grondrechten te garanderen; benadrukt dat verwijderingsverzoeken van bevoegde autoriteiten specifiek moeten zijn en dat de rechtsgrond voor verwijdering er duidelijk in moet worden vermeld; beklemtoont dat doeltreffende toezichts- en handhavingsmechanismen, inclusief evenredige sancties, waarbij rekening wordt gehouden met hun technische en operationele vermogens, van toepassing moeten zijn op die dienstverleners die bevelen van rechtbanken naast zich neerleggen;

31. wijst erop dat aan de aanbieders van digitale diensten niet de wettelijke verplichting moet worden opgelegd om persoonsgegevens van hun gebruikers of abonnees te bewaren voor wetshandhavingsdoeleinden, tenzij een onafhankelijke bevoegde autoriteit hier specifiek opdracht voor heeft gegeven, met inachtneming van de wetgeving van de Unie en de jurisprudentie van het HvJ-EU; geeft verder aan dat het bewaren van gegevens beperkt moet zijn tot hetgeen strikt noodzakelijk is met betrekking tot de categorieën te bewaren gegevens in kwestie, de betroffen communicatiemiddelen, de personen die het aangaat, en de vastgestelde bewaarperiode;

32. is van mening dat om de grondrechten te beschermen in de wet inzake digitale diensten regels moeten worden ingevoerd om te garanderen dat de voorwaarden van de aanbieders van digitale diensten helder, transparant en billijk zijn, en op een voor gebruikers eenvoudige en toegankelijke manier worden aangeboden; betreurt het dat de voorwaarden van sommige inhoudplatforms wetshandhavers dwingen persoonlijke accounts te gebruiken om bepaalde klachten te onderzoeken, hetgeen een bedreiging vormt voor zowel de onderzoeken in kwestie als voor hun persoonlijke veiligheid, en dringt aan op doeltreffender coördinatie tussen de lidstaten wat betreft de follow-up van wetshandhaving ten aanzien van meldingen van illegale inhoud; herinnert eraan dat verwijderingsbevelen van onafhankelijke bevoegde autoriteiten altijd gebaseerd moeten zijn op wetgeving en niet op de voorwaarden van de aanbieders van diensten;

33. verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat gebruikers toegang hebben tot gevarieerde en kwalitatief hoogwaardige inhoud online, als middel om te garanderen dat burgers adequaat worden geïnformeerd; is van oordeel dat de wet inzake digitale diensten ervoor moet zorgen dat kwalitatief hoogwaardige media-inhoud gemakkelijk toegankelijk is en gemakkelijk kan worden gevonden op platforms van derde partijen, en ook dat inhoud wordt verwijderd in overeenstemming met de mensenrechtennormen en dat deze verwijderingen worden beperkt tot inhoud waarbij geen twijfel bestaat over het illegale karakter ervan of die door een onafhankelijke bevoegde autoriteit als illegaal is aangemerkt; beklemtoont dat legale inhoud nooit moet worden verwijderd of aan blockingverplichtingen moet worden onderworpen;

34. is voorstander van meer dialoog tussen de lidstaten, de bevoegde autoriteiten en de relevante belanghebbenden om zachtewetgevingsbenaderingen te ontwikkelen, te beoordelen en te verbeteren, zoals de EU-praktijkcode betreffende desinformatie, met als doel illegale inhoud, inclusief desinformatie, aan te pakken; verwacht van de Commissie dat zij, in een apart instrument bij de wet inzake digitale diensten, richtsnoeren formuleert met betrekking tot regels inzake grotere transparantie omtrent inhoudmoderatie en reclamebeleid, teneinde te bewerkstelligen dat het verwijderen en blokkeren van legale inhoud op basis van de voorwaarden tot het absolute minimum wordt beperkt; verzoekt de Commissie verder een

kader vast te stellen dat de platforms verbiedt een tweede laag van controle uit te oefenen over inhoud die wordt verstrekt onder verantwoordelijkheid van een aanbieder van mediadiensten en waarvoor specifieke normen en toezicht gelden;

35. benadrukt verder dat de gebruikers grotere keuze en controle moet worden geboden wat betreft de inhoud die zij te zien krijgen, waaronder meer opties aangaande de hun aangeboden ranking van inhoud en de mogelijkheid van een "opt-out" van inhoudsmoderatie; is de vaste mening toegedaan dat het ontwerp en de prestaties van aanbevelingssystemen klantvriendelijk en volledig transparant moeten zijn;

36. is van mening dat verantwoordingsplicht, zowel in de particuliere als de publieke sector, en op bewijzen stoelende beleidsvorming robuuste gegevens over de hoeveelheid illegale activiteiten en de aanpak ervan, alsook over de verwijdering van illegale inhoud online, behoeven, evenals robuuste gegevens over de algoritmen die onlineplatforms gebruiken voor contentcuratie;

37. vindt in dit verband dat voor de platforms een verplichting zou moeten gelden om jaarlijks alomvattend en consistent openbaar verslag uit te brengen, proportioneel met hun reikwijdte en operationele capaciteiten, meer in het bijzonder over hun procedures voor inhoudsmoderatie, met inbegrip van informatie over de genomen maatregelen tegen illegale activiteiten online en gestandaardiseerde gegevens over de hoeveelheid verwijderde inhoud en de onderliggende juridische redenen en grondslagen, het soort ontvangen verwijderingsverzoeken en de onderbouwing ervan, het aantal geweigerde verzoeken en de redenen voor die weigeringen; benadrukt dat dergelijke verslagen, die maatregelen beslaan die in een specifiek jaar genomen zijn, vóór het einde van het eerste kwartaal van het volgende jaar moeten worden ingediend;

38. vindt daarnaast dat een verplichting om jaarlijks openbaar verslag uit te brengen ook voor de nationale autoriteiten zou moeten gelden, en dat in deze verslagen gestandaardiseerde gegevens moeten worden opgenomen over het aantal verwijderingsverzoeken en hun rechtsgrond, het aantal verwijderingsverzoeken naar aanleiding waarvan beroep is gedaan op administratieve of rechtsmiddelen, de uitkomsten van deze procedures (met vermelding van de uitkomsten die inhoud of activiteiten specificeren die ten onrechte als illegaal waren aangemerkt), en over het totale aantal besluiten op grond waarvan sancties zijn opgelegd, met inbegrip van een beschrijving van het soort sanctie dat werd opgelegd;

39. maakt zich zorgen over de versnippering van en het bewezen gebrek aan financiële en personele middelen bij de toezichthoudende instanties; dringt aan op meer samenwerking tussen de lidstaten op het vlak van gereglementeerd toezicht op digitale diensten;

40. is van oordeel dat, om voor een passende handhaving van de wet inzake digitale diensten te zorgen, het toezicht op de naleving van procedures, procedurele waarborgen en de transparantieverplichtingen als bedoeld in de voornoemde wet, binnen de digitale eengemaakte markt geharmoniseerd moeten worden; steunt in dit verband robuuste en stelselmatige handhaving door een onafhankelijke EU-structuur voor toezicht die bevoegd is om boetes op te leggen op basis van een beoordeling van een duidelijk afgebakende set factoren, zoals proportionaliteit, technische en organisatorische maatregelen, en nalatigheid; is van oordeel dat dit de mogelijkheid moet omvatten om boetes te baseren op een percentage van de jaarlijkse wereldwijde omzet van het bedrijf;

41. beklemtoont dat het interne beleid en de algoritmen van de aanbieders van digitale diensten getoetst moeten worden aan de wetgeving van de Unie, en in het bijzonder aan de inachtneming van de grondrechten van de gebruikers van de diensten, rekening houdend met het belang van non-discriminatie en de vrijheid van meningsuiting en van informatie in een open en democratische samenleving, waarbij geen commercieel gevoelige informatie openbaar mag worden gemaakt; acht het van groot belang dat, in het geval van klachten of op initiatief van de toezichthoudende instanties, beoordeeld wordt of en op welke wijze de aanbieders van digitale diensten bijdragen aan de verspreiding van inhoud, bijvoorbeeld via aanbevelingsmachines en optimaliseringsfuncties zoals automatische aanvulling en trends;

42. vindt dat de door de platforms en de nationale bevoegde autoriteiten opgestelde transparantieverslagen openbaar moeten worden gemaakt en geanalyseerd moeten worden op structurele trends op de gebieden verwijdering, detectie en blocking op het niveau van de EU;

43. onderstreept dat het belangrijk is de gebruikers in staat te stellen hun grondrechten online af te dwingen, waaronder middels laagdrempelige, onpartijdige, transparante, efficiënte en kosteloze klachtenprocedures, mechanismen voor het melden van illegale inhoud en crimineel gedrag van individuen en bedrijven, rechtsmiddelen, voorlichting over en bewustmaking van gegevensbeschermingskwesties en de veiligheid van kinderen in de online-omgeving;

44. is van mening dat het in het verleden aantoonbaar heeft gewerkt om innovatieve bedrijfsmodellen een kans op succes te bieden en de digitale eengemaakte markt te versterken door de belemmeringen voor het vrije verkeer van digitale diensten uit de weg te nemen en door de invoering van nieuwe, ongerechtvaardigde nationale belemmeringen te verhinderen, en meent dat een voortzetting van deze aanpak de versnippering van de interne markt zal verminderen; is verder van mening dat de wet inzake digitale diensten mogelijkheden kan bieden om de kennis en vaardigheden van de burgers op het gebied van digitalisering te vergroten en tegelijkertijd een hoog niveau van consumentenbescherming te waarborgen, onder meer door de onlineveiligheid te garanderen;

45. benadrukt dat overeengekomen normen inzake essentiële veiligheid in de cyberspace onontbeerlijk zijn als we willen dat digitale diensten optimaal door burgers kunnen worden benut; merkt daarom op dat de lidstaten per ommegaande onderling afgestemde actie moeten ondernemen om elementaire cyberhygiëne te garanderen en vermijdbare gevaren in cyberspace te voorkomen, onder meer door middel van wetgevingsmaatregelen;

46. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.